

چالش های موجود در کلاس های چند پایه با تاکید بر فناوری

حمید رضا علی نژاد^۱، امیر رجیبی بهجت^{۲*}، علی علی نژاد^۳، مینا میرزایی^۴، حلیمه قلندر نژاد^۵

مدارس چند پایه در شهرستان رفسنجان

*a_rajabii@yahoo.com

چکیده

بدون شک آموزش و پرورش مهمترین نهاد هر جامعه است و نیروهای انسانی این سازمان بایستی از کارآمدترین نیروها در سازمان ها باشند، چرا که در مورد لزوم بتوانند به انتظارات و خواسته های مراجعین پاسخگویی مثبت را داشته باشند، با وجود شرایط اقلیمی، عشایری و مناطق دور افتاده وجود کلاس های چند پایه در ایران امری عادی به نظر می رسد، آنچه که قابل تامل است، چالش های این نوع کلاس ها بر اساس فناوری حال حاضر دنیاست، در این تحقیق با هدف چالش های موجود در کلاس های چند پایه با تاکید بر فناوری به روش کتابخانه ای انجام شد. نتایج حاصل از جمع آوری اطلاعات نشان می دهد، چالش های موجود در نارسایی های فناوری در کشور در تمام آموزش و پرورش به خوبی قابل تامل است اما در کلاس های چند پایه این چالش ها با برجستگی زیاد خودنمایی می کنند. نتیجه می توان گرفت که نیاز است به کلاس های چند پایه بر مبنای مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش توجه و نسبت تشریح و اجرایی شدن آن گام های موثر تر برداشته شود.

واژه های کلیدی: چالش، کلاس های چند پایه، فناوری

۱- مقدمه

تعلیم و تربیت در دنیای امروز از دشوارترین و پرمهمترین امر انسانی به حساب می آید و کاری است وقت گیر که نتایج و ثمره نهایی آن دیر به بار می نشیند. طی چنین دورانی هدف از آموزش و پرورش تنها انتقال معلومات و تجربه های بشری به نسل جدید نیست، بلکه رسالت آن وجود آوردن و تثبیت نگرش های مطلوب و شایسته در مخاطبان و درک واقعیت های زندگی آنان و در نهایت رشد یافتگی و تعالی بخشی ابعاد وجودی انسانها است. کلاس های درس نیز به عنوان سیستم های اجتماعی که عنصر های تشکیل دهنده آن (دانش آموزان، معلمان و شرایط یادگیری) به حساب می آیند در یک لحظه از زمان هرگز شبیه به هم نیستند و معلم به مثابه عنصر هوشمند و برنامه ریز این سیستم، برنامه درسی کلاس خود را با توجه به شرایطی گزینش می نماید که در کلاس حاکم است و یا از طریق ابزارها، وسایل و محتوا، کنش واکنش های یاددهی و یادگیری را سازمان می دهد. بدیهی است که هرگز دو کلاس در یک زمان واحد کاملاً شبیه هم نخواهند بود چرا که عوامل انسانی و شرایط یادگیری یکسان نیستند (شهر آبادی، ۱۴۰۰). در دروه کنونی که جامعه جهانی از دنیای فیزیکی به دنیای مجازی وارد

۱- معلم پایه ششم، دانشجوی کارشناسی ارشد، واحد رفسنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، رفسنجان، ایران.

۲- دکتری هوش مصنوعی، استادیار گروه کامپیوتر، واحد رفسنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، رفسنجان، ایران.

۳- کارمند اسناد پزشکی مس سرچشمه، دانشجوی کارشناسی ارشد، واحد رفسنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، رفسنجان، ایران.

۴- معلم پایه چهارم، دانشجوی کارشناسی ارشد، واحد رفسنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، رفسنجان، ایران.

۵- معلم پایه چهارم، دانشجوی کارشناسی ارشد، واحد رفسنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، رفسنجان، ایران.

شده، ورود به عصر اطلاعات و زندگی اثر بخش در جامعه اطلاعات محور مستلزم شناخت ویژگی های آن است (چراغیان رادی و همکاران، ۱۳۹۲). لذا رشد و گسترش فناوری اطلاعات بر جنبه های گوناگون زندگی اعم از فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی اثر گذار شده و علاوه بر این منجر به ظهور مفاهیم و اصطلاحاتی از قبیل جامع اطلاعاتی، عصر ارتباط و اقتصاد دانش محور گردیده است (قلاوندی، ۱۳۹۴). فناوری اطلاعات مفهومی است که به کاربرد فن آوری اطلاعات در چرخه تولید، ذخیره، پردازش، بازیابی و اشاعه اشاره دارد. در دوران کنونی، ترکیبی از رایانه ها، ماهواره ها، تلفن، تلویزیون و سایر وسایل الکترونیکی که ابزار ارتباطات و اطلاعات مدیریت هستند، فناوری اطلاعات را تشکیل می دهد که موجب عمل و عکس العمل موثرتر و کارآمدتر می گردد. یکی از مهم ترین اجزای فناوری اطلاعات تکنولوژی آموزشی است، تکنولوژی آموزشی عبارت است از مجموعه روش ها و دستور العمل هایی که با بهره گیری از یافته های علمی برای حل مسائل آموزشی اعم از طرح، اجرا و ارزشیابی در برنامه های آموزشی به کار گرفته می شود (استادحسن لو، و همکاران، ۱۳۹۳).

این فناوری راستای آموزش این قدرت را دارد که موانع بین والدین و معلمان و خانه، کلاس درس و مناطق آموزش و پرورش در سراسر کشور را از بین برده و تعامل بین دانش آموزان و والدین و معلمان را تسهیل و به توسعه یادگیری فراتر از مدرسه کمک کند. بوجود آمدن نگرش های مثبت در معلمان نسبت به تکنولوژی آموزشی و توسعه و کاربرد آن در فرایند یادگیری و یاددهی از مباحث چالش برانگیز مطالعات تربیتی است. در این میان معلم به عنوان یکی از عناصر توسعه بخش آموزش اهمیت خاصی در نظام تعلیم و تربیت دارد و رضایت او می تواند در تحقق اهداف نظام آموزش و پرورش تاثیر به سزایی داشته باشد (سعیدی و همکاران، ۱۳۹۵). فناوری رایج در مدارس می تواند تاثیرهای عظیمی در نظام فکری دانش آموزان داشته باشد (ناجی، ۱۳۹۲). در این راستا یکی از چالش های نظام های آموزشی افزایش کارایی و بهبود کیفیت عملکرد فرایند آن در توسعه منابع انسانی است (حوریزاد، ۱۳۹۰، نقل از غزنوی و همکاران، ۱۳۹۷). طبق شواهد تجربی در شرایط حال کلاس های چند پایه با چالش جدیدی مواجه هستند. از طرفی تدریس در کلاس های چندپایه پرزحمت و طاقت فرساست؛ زیرا معلمان کلاس های چندپایه ملزم به داشتن تسلط بر تمام موضوعاتی هستند که تدریس می کنند (نواب و بایگ^۱، ۲۰۱۱) و برنامه های تربیت معلم و حمایت از برنامه درسی برای پشتیبانی از معلمان چندپایه توسعه داده نشده است (جوردان^۲، ۲۰۰۶، و تاکاکو^۳، ۲۰۰۹) همچنین آمادگی ضعیف معلمان در نپال باعث کاهش کیفیت یادگیری در مدارس چندپایه شد؛ در حالی که لیتل^۴ (۲۰۰۴) بیان می کند برای اینکه دانش آموزان به طور مؤثر در محیط های چندپایه ای یاد بگیرند، معلمان باید به خوبی آموزش ببینند و از منابع رضایت بخشی بهره مند باشند. اگر معلمان به اندازه کافی برای تدریس در کلاس های چندپایه آماده نباشند، احتمال دارد که بر آموزش دانش آموزان نتیجه معکوس به همراه خواهد داشت (یونسکو^۵، ۲۰۱۵). باید در نظر داشت که نقش معلم در اجرای موفقیت آمیز هر برنامه درسی، انکارناپذیر است و برنامه درسی خوب به شرطی موفق می شود که معلمان آموزش دیده و پرتوان مسئول اجرای آن باشند و این مستلزم آن است که در برنامه ها و شیوه های آموزش معلمان، تحول اساسی صورت گیرد. یکی از شیوه های آموزش و توانمندسازی، بهره مندی از آموزشهای ضمنی و غیرمستقیم است. (شهر آبادی، ۱۴۰۰). بنابراین عدم توسعه فناوری و عدم توانمندی در آموزش همگام با جریان فناوری نوین چالش های معلمان در زمینه کلاس های چند پایه را بیشتر برجسته نموده است. از اینرو مجموعه پیشرو با هدف ارتقاء دانش، توانمندسازی و رشد

1
2
3
4
5

حرفه ای معلمان، در زمینه آموزش و شیوه های مدیریت و اداره کلاس های چندپایه مسئله قابل تامل است. بنا بر آنچه بیان شد پژوهش حاضر در صدد پرداختن به چالش های موجود در کلاس های چند پایه با تاکید بر فناوری می باشد.

ده ماده ی طلایی برای تشکیل و اداره ی کلاس های چندپایه

در آیین نامه مصوبه ی جلسه ی ۸۹۵ شورای عالی آموزش و پرورش ۲۹/۲/۱۳۹۳ ده ماده طلایی به عنوان فرایند تعلیم تربیت مطرح شده است:

۱. کلاس های چندپایه با حداکثر سه پایه ی هر دوره ی تحصیلی ابتدایی و با حضور حداکثر ۱۵ دانش آموز تشکیل می شود. در شرایط استثنا، تشکیل کلاس های چندپایه با تعداد بیشتر و ترکیب دانش آموزان از هر دوره ی تحصیلی، به تشخیص رئیس آموزش و پرورش شهرستان/ منطقه و در چارچوب مفاد این آیین نامه، بلامانع است)

۲. در صورتی که تشکیل کلاس های چندپایه با بیش از سه پایه و بیش از ۱۵ نفر دانش آموز اجتناب ناپذیر باشد، به ازای هر پایه ی اضافه، زمان آموزش تا ۶ ساعت در هفته افزایش می یابد و به آموزگار مربوطه، برابر مقررات، حق التدریس پرداخت می شود.

۳. به منظور راهنمایی، حسن نظارت و ارزیابی اثربخش از فعالیت های کلاسهای چندپایه، با توجه به پراکندگی و تعداد کلاسها، به ازای حداقل ۱۰ و حداکثر ۴۰ کلاس چندپایه، یک معلم راهنمای آموزشی و تربیتی اختصاص می یابد.

۴. معلمان کلاس های چندپایه و راهنمایان آموزشی و تربیتی، طبق مفاد شیوه نامه، از حمایت های مادی و معنوی خاصی برخوردار خواهند شد.

۵. سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی باید برای پشتیبانی آموزشی و تربیتی از آموزگاران و دانش آموزان این کلاسها، نسبت به تهیه و تدوین کتاب راهنمای معلم و بسته های آموزشی ویژه ی کلاس های چندپایه اقدام کند.

۶. برای ارتقای صلاحیت ها و مهارت های حرفه ای آموزگاران کلاس های چندپایه و راهنمایان آموزشی و تربیتی، علاوه بر آموزش های بدو و ضمن خدمت متداول، ۴۰ ساعت آموزش تخصصی، قبل از شروع سال تحصیلی، پیش بینی و اجرا می شود.

۷. دانشگاه فرهنگیان در برنامه ی آموزشی دوره ی کارشناسی و بالاتر مجموعه ی علوم تربیتی گرایش مربوط، برای توانمندسازی منابع انسانی در مدیریت و آموزش کلاس های چندپایه، تدابیر لازم را اتخاذ کند.

۸. به منظور برنامه ریزی و نظارت بر حسن اجرای این مصوبه و اتخاذ تصمیم متناسب با شرایط متفاوت کلاس های چندپایه، شورایی با مسئولیت معاون آموزش ابتدایی و عضویت نمایندگان معاونت های توسعه ی مدیریت و پشتیبانی، پرورشی و فرهنگی، سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی و دبیرخانه ی شورای عالی آموزش و پرورش تشکیل شود.

۹. وزارت آموزش و پرورش گزارش پژوهشی اجرای این مصوبه را هر دو سال یکبار، به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه دهد

۱۰. شیوه نامه ی اجرایی این مصوبه ظرف مدت ۳ ماه، توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و با امضای وزیر ابلاغ می شود.

مراحل برنامه ریزی در کلاس های چند پایه

شهر آبادی در سال (۱۴۰۰) مراحل زیر برای برنامه ریزی پروژه بیان نمود:

برنامه ریزی (بگذارید دانش آموزان برای ارائه ی ایده به موضوع فکر کنند. ایده ها را اولویت بندی کنید. مطمئن شوید پروژه برای همه شفاف است)

آماده سازی (ابزارها وسایل و منابع موردنیاز را شناسایی کنید. دانش آموزان را طبق وظایف خاص انجام پروژه، گروه بندی کنید. رهبر گروه را تعیین کنید).

عملکرد (وقتی همه آماده ی کار کردن روی وظیفه ای خاص هستند، بگذارید شروع کنند. وقتی این نیاز مطرح می شود، شما باید نقش کارشناس یا مدیر را ایفا کنید.)

ارزیابی (وقتی پروژه تمام شد، یک جلسه با همه ی دانش آموزان برگزار کنید و از آنها بخواهید موفقیت های به دست آمده یا مشکلات به وجود آمده را بنویسند. همیشه به موفقیت ها پاداش دهید و دانش آموزانی را که عملکردشان ضعیف است تشویق کنید.)

فناوری اطلاعات و ارتباطات

در زمان خیلی کوتاهی یکی از پایه های اساسی جوامع مدرن شده است و مجموعه ای از فعالیت ها و افراد و فناوری برای گردآوری اطلاعات مربوط و ذخیره آن ها تا زمان مورد نیاز پردازش آن ها برای فراهم آوردن پاسخ به سوالات خاص و انتقال اطلاعات به کسانی که براساس آن ها عمل می کنند فراهم آورده است. در سال های اخیر به کارگیری فناوری اطلاعات در جهان به شکل بی سابقه ای گسترش یافته و در کشورهای درحال توسعه این فناوری برای پروژه های مختلف توسعه مورد استفاده قرار گرفته است. فناوری اطلاعات به عنوان عمده ترین محور تحول و توسعه در جهان مطرح شده است و بخشی از توسعه است (تقوایی و اکبری، ۱۳۸۸).

به نظر می رسد که امروزه در قرن ۲۱ با توجه به حجم عظیم اطلاعات افراد به سوی مدیریت اطلاعات هدایت می شوند حجم اطلاعات بسیار گسترده است اما کیفیت اطلاعات، چگونگی دستیابی به اطلاعات موثق و اطلاعات موردنیاز هر فرد باید قابل دسترس و باکیفیت باشد. وگرنه دسترسی ارزیابی ندارد (رستمی، ۱۳۹۷)

آمادگی نظام آموزش و پرورش برای همراهی با دیگر نهادهای اجتماعی در عصر فناوری اطلاعات و ارتباطات برای پرورش انسانی که در این عصر ایفای نقش می کند ضروری است. از طرفی دیگر باید پذیرفت که فناوری اطلاعات و ارتباطات موجب دگرگونی هایی در آموزش و پرورش شده است (قلاوندی، ۱۳۹۴).

رکن اصلی توسعه و تولید دانش یعنی آموزش از جایگاهی بسیار مهمی برخوردار است چون لازمه ی رسیدن به جامعه ی اطلاعاتی تولید و توزیع دانش و نقطه شروع آن آموزش فناوری اطلاعات و ارتباطات است. فناوری اطلاعات و ارتباطات مکمل نظام آموزشی است نه جایگزین آن و هدف از توسعه ی آن بهبود و کارآمدتر ساختن منابع آموزش و پرورش به ویژه منابع انسانی است. توسعه فناوری اطلاعات و استفاده از ابزارها و مفاهیم نوین زمینه ی گسترش اطلاعات و دسترسی آسان و کم هزینه را برای فراگیران اعم از دانش آموزان و معلمان فراهم می کند و تبادل سریع اطلاعات و تعاملات فرهنگی را میسر می سازد (نجفی و همکاران، ۱۳۹۴).

نتایج بسیاری از پژوهش ها نشان داده شده است که به کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات در امر برنامه ریزی آموزشی توانسته است به ارتقای سطح فرایند یاددهی یادگیری منجر شود و بسیاری از نقایص و کاستی های روش های سنتی را رفع نموده و انقلاب اساسی را در نظام آموزشی به وجود آورد (شکاری و همکاران، ۱۳۹۶).

با استفاده از فناوری های جدید اطلاعاتی و ارتباطی می توان دانش آموزان و معلمان را یاری داد تا مهارت های فکرکردن را فرا گرفته و آن را ارتقا دهند. فناوری اطلاعات و ارتباطات چهارچوب و یا ساختاری را به وجود می آورد که از این طریق کیفیت آموزش و پرورش ارتقا یافته، دانش آموزان و معلمان می توانند با استفاده از این فناوری به منابع یادگیری وسیعی دست یابند، انگیزه یادگیری خود را افزایش دهند و شکل های مختلف یادگیری را مورد استفاده قرار دهند (رحمانی و همکاران، ۱۳۸۵).

کاربرد موثر فناوری اطلاعات و ارتباطات در نظام آموزشی فرایند پیچیده ای است که مستلزم برنامه ریزی درسی، آموزش، آمادگی سازمانی و تامین مالی دراز مدت است. به طور کلی آموزش مبتنی بر فناوری یادگیرنده محور، تعاملی،

مشارکتی، انعطاف پذیر همراه با استراتژی های فعال یادگیری است که انگیزش و همکاری را در یادگیرنده و یاددهنده افزایش می دهد، بنابراین استفاده از آن ها در آموزش یادگیری در دوران نوبین امری اجتناب ناپذیر است (چراغیان رادی و همکاران، ۱۳۹۲).

چالش های کلاس های چند پایه در عصر فناوری در ایران

طبق شواهد تجربی کریمی و غفوری با تجربه زیسته معلمان معلمان چند پایه چالش های زیر را مطرح کردند: کمبود وقت تدریس: با توجه به تعدد پایه ها امکان زمان بندی عادی مشابه کلاس های تک پایه و استفاده از تمام وقت کلاس برای تدریس یک پایه وجود ندارد.

افزایش محدودیت زمان: با ورود پایه ششم به مقطع ابتدایی، کمبود وقت تدریس نسبت به گذشته بیشتر احساس می شود؛ زیرا عملاً یک پایه به برخی از کلاس ها اضافه شده است.

عدم تخصص تدریس: با توجه به این که دروس ریاضی، علوم و ادبیات پایه ششم تا حدود زیادی تخصصی و سنگین می باشد، توان علمی جمع کثیری از آموزگاران در تفهیم مطالب به دانش آموزان، محدود است و سطح علمی دانش آموزان چند پایه روستایی نسبت مدارس شهری در سال های اخیر، کاهش یافته است.

کاهش ارتباط عاطفی: نیمه وقت کردن ساعت کاری مدارس روستایی و حذف بیتوته در بیشتر مدارس روستایی، باعث کاهش و حذف ارتباط اولیا با آموزگاران و کاهش ارتباط عاطفی معلم با دانش آموزان گردیده و کمبود وقت تدریس را دوچندان نموده است.

دشواری کنترل کلاس مختلط نوجوانان: با اضافه شدن پایه ششم به مدارس چندپایه روستایی که سن ورود به دوره نوجوانی می باشد، کنترل کلاس مختلط را مخصوصاً برای آموزگاران خانم جوان مشکل تر کرده است.

اتلاف وقت ناشی از عدم بیتوته: به علت نیمه وقت شدن مدارس و حذف بیتوته آموزگاران و استفاده از سیستم گرمایشی بخاری در مدارس در فصل سرما و دیر رسیدن معلمان به محل کار، زمان قابل ملاحظه ای از وقت تدریس، صرف گرم کردن فضای کلاس می گردد.

بی توجهی به برخی از دروس: عدم توجه کافی به تدریس دروس هنر، تربیت بدنی، انشاء، قرآن و هدیه های آسمانی به علت کمبود وقت و پرداختن به دروس علوم و ریاضی و فارسی که مورد توجه راهبران آموزشی و خانواده ها است.

عدم امکان استفاده از مزایای کلاس چند پایه: به علت آمار کم دانش آموزان در پایه های متفاوت، امکان گروه بندی و استفاده از مزایای آن در مدارس چند پایه، کم رنگ می باشد.

ضعف مزایا: نبود هیچ گونه مزایای مالی و تشویقی برای آموزگاران چند پایه نسبت به مزایای آموزگاران تک تک پایه. حجم زیاد محتوا: حجم بالای کتاب های درسی برای چند پایه (از کتاب های مدارس معمولی استفاده می شود و کتابی متناسب کلاس های چند پایه تدوین نشده) و به تبع آن، کمبود وقت و حجم کاری زیاد معلمان.

عدم آموزش آموزگاران: معلمان آموزش ندیده و عدم توجه ادارات آموزش و پرورش به ضرورت برگزاری مستمر دوره های توانمند سازی معلمان کلاس های چند پایه.

راهبران آموزشی غیر متخصص: ناآگاهی راهبران آموزشی از ویژگی های کلاس چند پایه و مهارت های تدریس در این کلاس ها.

عدم وجود تجهیزات: عدم وجود وسایل و امکانات آموزشی و آزمایشگاهی و حتی کلاس مناسب و بزرگ.

ضعف فرهنگی: اولیای کم سواد و بی سواد که نمی توانند در زمینه درسی کمکی به فرزندشان نمایند.

ضعف اقتصادی: به دلیل این که اغلب مدارس چند پایه در مناطق روستایی با امکانات اقتصادی ضعیف و یا مناطق عشایری قرار داشته که از طریق کشاورزی و دامداری سنتی امرار معاش می کنند و دانش آموزان باید در زمان های خاصی برای کمک در امور کشاورزی مدرسه را ترک کنند، محدودیت زمانی مضاعف می گردد.

چالش های معلمان تازه کار از چالش های تدریس در کلاس های چندپایه در عصر فناوری

در شواهد تجربی مرتضوی زاده و حسنی چالشهای معلمان تازه کار اینگونه مطرح نمودند:

۱-چالش های سازمانی و ساختاری: کم اثر بودن دوره های بدو خدمت، کم اثر بودن درس برنامه ریزی درسی کلاس چند پایه، بی اطلاعی از قوانین و مقررات آموزشی، آگاهی نداشتن از سامانه های آموزش و پرورش، کم توجهی راهبران آموزشی به نیازهای آموزشی معلمان چند پایه

۲-چالش های مرتبط با دانش تخصصی: تسلط نداشتن بر محتوای دروس، آگاه نبودن از چگونگی تقسیم کار کلاسی، آگاه نبودن از طرح درس ویژه کلاس های چندپایه، آگاه نبودن از ارزشیابی کیفی - توصیفی

۳-چالش های فیزیکی و بافتی: کمبود وسایل و امکانات آموزشی، کمبود امکانات زندگی، نامناسب بودن محیط کالبدی مدرسه، آگاه نبودن از فرهنگ جامعه محلی

۴-چالش های مرتبط با دانش آموزان: نافرمانی از معلم، بی مسئولیتی، تأخیر و غیبت زیاد، سرباززدن از انجام تکلیف، ناسازگاری، بی انگیزگی

۵-چالش های مرتبط با والدین: ارتباط نداشتن والدین با معلم، اهمیت ندادن والدین به توصیه های معلم، نادیده گرفتن تلاش های معلم، مقایسه کردن معلم با معلمان سال های گذشته، زدن برچسب بی تجربگی و نابلدی در تدریس

۶-چالش های مرتبط با کلاس داری معلم: حجم زیاد ساعت های تدریس روزانه، ناتوانی در درگیرکردن پایه های خودآموز، دغدغه افزایش سرعت تدریس، کمبود وقت، ضعف در مدیریت کلاس درس

۷-چالش های مواجهه با موقعیت های غیر منتظره. شوک روز اول، ترس اولیه از مواجهه با دانش آموزان، ترس اولیه از مواجهه با والدین، احساس نگرانی از عقب ماندگی در برنامه زمانی تدریس

نتیجه گیری

این پژوهش به صورت کتابخانه ای به چالشهای موجود در کلاس های چند پایه با تاکید بر فناوری پرداخت. بنا بر سند تحول بنیادین آموزش و پرورش ایران در مورد کلاسهای چند پایه توجه خاصی نشده است. افق در راهکارهای ۵/۱ و ۵/۵ به تأمین و بسط عدالت را بیش از هر چیز متوجه رفع تبعیض مادی و معنوی میان مناطق بهره مند و غیر بهره مند و توزیع عادلانه منابع و امکانات اشاره شده است. لذا کلاس های چندپایه چالشی بزرگ در نظام آموزشی ایران هستند، از طرفی اهداف کلان، تدوین و برنامه ریزی مسئولان و برنامه ریزان آموزش و پرورش نسبت به کلاس های چندپایه، ساختار دانشگاه فرهنگیان و سرفصل های رشته آموزش ابتدایی سازگاری در خور توجه به چالش های کلاس های چند پایه ندارد. همچنین بر اساس شواهد تجربی در زمینه وجود مشکلات و مسائل متعدد معلمان کلاس های چندپایه (قیصری، ۱۳۸۰؛ اسدی، ۱۳۸۰؛ مرتضوی زاده، ۱۳۹۹ و صالحی، ۳۸۰) بیانگر این مسئله است که راهکارها عملیاتی نشده و تبعیض مادی و معنوی به قوت خود باقی است و منابع و امکانات در کلاس های تک پایه و چندپایه به طور عادلانه توزیع نمی شود. نتیجه آن است که معلمان کلاس های چندپایه همچنان با چالش های جدی مواجه هستند؛ لذا معلمان تازه کار در کلاس های چندپایه علاوه بر چالشهای ویژه این کلاسها، با چالش های دیگری هم درگیر هستند (مرتضوی و حسنی، ۱۴۰۱).

پراهل و همکاران (۲۰۱۳) در شواهد تجربی نشان داد روند تشکیل و ثبت نام در کلاس های چند پایه در کشور آمریکا روبه افزایش است. همچنین آفازاده و فضلی بیان کرده اند که تشکیل کلاس های چند پایه در کشور ما و چند کشور دیگر از رو ناچاری است در حالی که در آمریکا و کاندا و کشورهایی مانند اینها تشکیل این کلاس ها جهت تحقق اهداف دیگری می باشد (کریمی و غفوری، ۱۳۹۷). کشور ایران با دارا بودن مناطق روستایی و عشایری دور دست داشتن کلاس های چند پایه در آن امری عادی به نظر می رسد. اما مشکلات اقتصادی، مشکل در زیرساخت ها، تخصص معلمان و مواردی از این قبیل باعث شده است که این کلاس های به جای رشد جسمی، اخلاقی، اجتماعی و عاطفی فقط با برنامه ریزی و تدوین مسئولان بالا دستی منجر به سواد آموزی در کلاس های چند پایه گردد.

منابع

- استاد حسنلو، ح.، عبدالرحیمی، ح.، جلیل زاده، ح.، "تاثیر فناوری اطلاعات در توسعه و بهبود کیفیت آموزش"، پژوهش های تربیتی، شماره ۲۹، تهران ۱۳۹۳
- تقوایی، م.، اکبری، م.، به کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات در عرصه های آموزشی و پژوهشی، جامعه شناسی کاربردی، سال ۲۱، ش ۲، ۱۳۸۸، ۲
- چراغیان رادی، ع.، عابدینی شریبانی، ع.، ا.، نجفی، ح.، نصرتی هشی، ک.، تاثیر فناوری های نوین بر کارایی و اثر بخشی آموزش، راهبرد های آموزش، دوره ۷، ش ۱۳۹۳، ۲
- رحمانی، ج. ب.، موحدی نیا، ن.، سلیمی، ق. ع.، الگوی مفهومی نقش های آموزشی-تربیتی فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش، دانش و پژوهش در علوم تربیتی، ش ۱۱ و ۱۲، ص ۴۶-۴۹، ۱۳۸۵.
- رستمی، م.، نقش تکنولوژی آموزشی در آموزش و یادگیری دانش آموزان، ششمین همایش علمی پژوهشی علوم تربیتی و روانشناسی، آسیب های اجتماعی و فرهنگی ایران، تهران، انجمن توسعه و ترویج علوم و فنون بنیادین، ۱۳۹۷
- سعیدی، ی.، صالحی عمران، ا.، شعبانی، ف.، فرامرزی، ز.، نگرش معلمان نسبت به کاربرد تکنولوژی آموزشی در تدریس و رابطه آن با رضایت شغلی در مدارس هوشمند، فن آوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی، دوره هفتم، سال ۲، ص ۹۱-۱۲۲، ۱۳۹۵
- شکاری، ع.، محمدی خشویی، ز.، محمدی، ب.، تاثیر استفاده از فناوری های نوین آموزشی بر کیفیت فعالیت های آموزشی دبیران، پژوهش در برنامه ریزی درسی، سال سیزدهم، دوره دوم، شماره ۲۵، ص ۸۳-۷۴، ۱۳۹۶
- شهرآبادی، م.، کلاس های چند پایه، تهران: وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی دفتر انتشارات و فناوری آموزشی، ۱۴۰۰.
- غزنوی، م. ر.، نجاری، م.، رحیمی، ا. م.، بررسی نقش تکنولوژی های نوین آموزشی در کارایی تدریس معلمان، کنفرانس ملی تازه های روان شناسی با تاکید بر کاربردهای آن بر کار و زندگی، ۳ دی ۱۳۹۷.
- فلاوندی، ح.، عوامل موثر بر استفاده از رایانه ها در بین آموزگاران: آزمون نظریه یکپارچه پذیرش و استفاده از فناوری، اندیشه های نوین تربیتی، دوره ۱۱، شماره ۳، تهران ۱۳۹۴.
- مصوبه هشتصد و نود و پنجمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش، تاریخ ۱۳۹۳، آیین نامه کلاس های چند پایه، مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش، ۱۳۹۳/۲/۲۹.
- ناجی، س.، روح تکنولوژی مدرن و جایگاه تفکر در مدارس، تفکر و کودک، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، دوره چهارم، سال اول، تهران، ص ۱۲۰-۹، ۱۳۹۲.

ہمارے ہائے ملی روانشناسی و علوم رفتاری

۱۴۰۱/۱۰/۳۰

4TH NATIONAL CONFERENCE ON PSYCHOLOGY AND BEHAVIORAL SCIENCES

- Jordaan, V. A. Facilitators course on multi-grade teaching. Facilitators guide with resources. Bloemfontein: Free State Department of Education, 2006
- Little, A. W. Learning and teaching in multi-grade settings. Paper prepared for the UNESCO 2005. EFA Monitoring Report, 2004
- Nawab, A., & Baig, S. R. The possibilities and challenges of multigrade teaching in rural Pakistan. International Journal of Business and Social Science, 2011, ۲(۱۵), -۱۶۶
۱۷۲.
- Takako, S. U. Z. U. K. I. Multigrade teaching training in Nepal: Diversity of practice and impact of training. Journal of International Cooperation Studies, 2009, ۱۶(۳), -۱۲۳
۱۴۱.
- Unesco, Bangkok. Practical tips for teaching multigrade classes, 2015